ناول
شین خالی
Ketabton.com
لیکوال:
سمیع الدین سعید افغاني
Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالۍ

ناول

د انځوريزې شاعرۍ يوه بېلګه

سميع الدين افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم : شین خالی
لیکنه : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه
کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري
د چاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکوونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړۍ مننه ، کور مو ودان۰
سمیع الدین افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شين خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کيسوپه ډول د هيواد په بيلابيلوخپرونوکې په ځانګړي توګه دانټرنيټ په پاڼوکې خپورشوی دي ، زموږ دګران هيواد دکلواو بانډو او کليوالي ژوند يوه نوې شان بيلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوندهغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هيواد وال په تيره بيا ځموږ ځوان کول يا نسل پـه څومره ستونـزو او کړاونوخپلو هيلو او ارمانونوته د رسيد لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپيڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زمادغه ليکنه زموږ دهيواد دکلو ا وباڼډويوژونـدی انځوردی چې د شين خالۍ اوډاکتر زيړګل په دغه ناول کې منعکس شـوی دی ا و د ادب مينه والو ته يې په ډيره مينه ډالۍ کوم.
د يادونې وړ بولم چـې په دغې ليکنې دهيواد وتلي ليکوال ، شاعر او کيسه ليکونکی ښاغلي سنګروال يوه سريزه ليکلې چـې دهـغو ددې پيرزوينې څخه دزړه د کـومې مننه کوم چې د خپلو ډيـرو مصروفتونو تر څنګ يې خپل وخت ددې ناول سريزې د ليکلوته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدين سعيدي دانځوريزې شاعرۍ تـرسرليک لانـدې هم يوه ادبي ليکنه کړې چـې دهغوی د اپيرزوينه د مننې اويادولو وړ بولم.

دهيوادځوان اوتکړه ليکوال او شاعرښاغلي اجمل اټک يوسفزي څخه هم مننـدوی يـم چې دناول پـه ليکلو کې يې خپلې معنوی مـرستې زماسره شريکې کـړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډيزاين پـه برخه کې يې هم خپلې مشورو او نژدې مـرستو څخه ډډه ندە کړې.

همدارنګه دهغو نشريو اود انټرنيټي پاڼومسؤولينو څخه د زړه د کومې مننـدو ی يم کوم چې د دغـه ناول مختلفې بـرخې يې د شين خالۍ د لنډو کيسو تـرسرليک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې ددرنو لوستونکوو څخه هيله کوم چې ددې ليکنې په اړه خپل رغنده وړانديزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفيق

سميع الدين افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې شین خالی هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیر شاعرانو شاعرۍ په څنګ کې د پښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده .
که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزو کې د لنډې کیسې لیکوال او مینه وال د ګوتو په شمیر و وخو اوس په لسګونو دي . ولې د ناول او رومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي .
د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸ م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي لـه قلمه څخیدلې او ښکه ده او « شلیدلې پنه» نومیږي .
همدا رنګه نوموړي لیکوال بیاد ۱۹۰۹ او ۱۹۱۰م کالو ترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې دیو عیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی .
که څه هم له دغه ناول نه دمخه د ژباړې په بڼه موږ ته د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمړی یې «معرات العروس» دمیا حسیب ګل ژباړه او دویم ناول بیاد توبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیار ترجمه شویدی .
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول . ولې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي .

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مې د شین خالی په نوم یو اثر تر لاسه کړ چې ښايي د افغاني صاحب د سترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوې ده .
کله چې نوموړي ماته د شین خالی په نوم لیکنه را ولیږله چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرتر پایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیرو خاطرو ته ستون کړم او د خپل کلي ، کور ، او جرې او دیرې مې کېږې سترګو ته ودریدې .
د شین خالی لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور ، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړي دي ،د تورګنیف خبره « یوازې رښتیاویل که هر څومره غښتلي وي هنر ندی » نو ځکه خو دداستاني او هنري ادبیاتو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي .
دهر ناول هډوکي او بدنه دناول مینځ پانګه جوړوي ،خو ددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې او زړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړو غوره به وي چې دناول بڼه داسې را ونغاړو چې لوستونکی یې لـه بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوندواخلي . یانې ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه یې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ بڼه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبــه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکــړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،څکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنریاثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پــه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښي٠ نوموړي د یو مرکې په ترڅ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهې » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پــه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالــوګونه یې ځــان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لــرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دري بڼو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویــل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پــه نظم ویل شوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغولرغونوکیسو کې دادم خان اودرخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو ۰
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته دشین خالۍ دلیکلومبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي ۰

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م۰کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځوریزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.
پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کوم.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنرې استعـدادونه لــرې چې هر یو یې په خپله برخه کې د جـامعې او خلکو لپاره پـه خپل وخت کـې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې اوقلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدونکې دي.
موږ په هیوادونو او نړۍ کـې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې.
همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې اوپه ډیرو نـوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو.
زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توږه د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شـاعرانو ښکلې شــعرونه پــه خپل خـــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیایې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.
پخوا که یو ښکلې شعر په یو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوزتر څنګ د یو ښکلې کلیپ جـوړولو ته هــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصرې میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلې او هغه انځورونه په نظر کې نيولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې ليدل کيږي مګر بعضي هنرمندان دا کليپونه داسې جوړوي چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کيږي.

د پورتني اصل په نظر کې نيولو سره په اوسنيو خاصو پرمخ تللو شرايطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړين ضرورورت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرې يو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبياتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مينه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چــې هم ليکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر ليکې او د خپل دانځور مختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځايــونو کــې
د شعر په بڼه ترسيموي او په همدې ډول د خپل د ښکلې شعر انځور په نثرې او شعرې بڼه ليکې او ټولنې ته يې وړاندې کوي چې دا کار که له يــوې خوا يوه نوې لاسته راوړنه ده د ننې جوامعو په ادبياتو کې د بلې خوا لازمه رهنما يې ده هغه خــوږ ژبو هنــر مندانو ته چې غواړې خپل د علاقې وړ شعرونه ته لازم او ښکلې کليپونه جوړ او خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هيلې ددې طرحی په نظر کې نيولو سره دادي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شين خالی ترسر ليک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کيسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مينه والو ته وړاندې کوم او د بشري نړې ټولو شاعرانو اوليکوالانو څخه هيله لرم چې ددې اصل په نظر کې نيولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعاليتونه لاګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشري ټولنه ځانله ځانګړې خصوصيات، کلتور، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بيلابيلو پرګنو کې دا اصول، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپير لري.

په جهاني کچه د غرب، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هيوادونو او همداډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولاياتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصيتونه سره تفاوت لري.

په همدې اساس په دې ليکنې کې د شين خالی ترسر ليک چې يوژوندی تاريخې کيسه او زمونږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه ریښتنې داستـان دی چې ددې دووپا کزړونو ځوانانانو شین خالی او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکود مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه ددوستانو څخه هیله کیږې چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په درنښت

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شين خالۍ کيسه

لمړۍ برخه

شين خالۍ

شين خالۍ چې همزولو او د کلي او سيدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار يې هغه په وړکتوب کې د تره ځوي زيړګل ته په نامه کړې وه ۰زيړګل لا کوچنی وه چې مور او پـلار يې په حق رسـيدلي وه نو د زيړګل تـره دهغه تعليم ، تـربيه همدارنګه اعـاشه اوروزنه کوله او هغه ته يې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتيا سره زيړګل د مور او پلارنشتوالی کم احساسوه ۰

په شين خالۍ باندې هم زيړګل ډيرګران وه او هغه ته به يې دخپل راتلونکو د خوشبختيو اميد او د ژوند شريک په سترګو کتل۰
زيړګل چې د شين خالۍ حسن، صورت او کليوالۍ ځيره هميشه په سترګو کې وه ،دهغې په ليدو بـه د مينې ، مـحبت ، هـيلو او ارمانو نو تنده ماتوله او هميشه به يې دهغه ترخولې داسې زمزه تر غوږو کيده:

ښـه ښکلا ښـه نازونه يـې دی
تور اوربـل شنـه خالونه يې دی

شين خالۍ پـه رښتيا هم طبعي ښکلا لرلـه چې د کلي په خـورلنډو او د کلي د او سيدونکو لپاره د مينې ،محبت او احترام نمونه وه ،دهغې ښکلې ځيره ،توري بادامي سترګې او د نازکتل پـه زيړګل خاص اثر اچوه چې بيا کله کله به يې د هغې په ليدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتـل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مـــخ یې ځلـیږی له نوره
شوخ نـــظر سـترګکونه یې دی
تور اوربــل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګـــر منترونه یې دي
تور اوربــل شنــه خالونه یې دي

د شین خالی په تندي ،زنې او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنوخالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه :

جګه ونـــه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریـــبونـــه یې دی
تور اوربــل شنــه خالونه یې دی

او په اخر کې به یې خپل د مینې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربــل شنه خالونه یې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شین خالۍ

شین خالۍ ته دشنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته دشنو خطاب کاوه هغــې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مــحبت احساس کاوه۰
شین خـالۍ دموراوپــلاریواځیـنۍ لـوروه چې هـغه یې ډیره نازوله اوطبعې پسې به یې ګرزیدل ۰
هغې دکلیوالي سینګارسره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به دکلي په کوڅوکې پناروسرشونو مور ته به یې په خواږه اوازکې ویل۰
مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او دکلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري مـــامـــا نه دسینګار شیان رانیول۰
شین خالۍ د بنجاري مـــامـــا نه چارګل ، پازیب ، سیـــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول دسینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله۰

مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کې تېـریده نوخوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاو ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده۰ چې هغې به د بنجاري په راتـــګ دمور نه د پیـــسو ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډېر خوښېږي
رنګ رنګ سيـــخکونه په اوربـل مې هوسيږي
عطر شام پاريـــس مې په دمـــاغ ډېر ښه لګيږي
نقدي پيسې نه وي ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خالۍ په کليوالي سينګارکې د کــلي د نـورو خـــورلنـډو ښځه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزو سره وه ، ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تـــنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه ، د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډېر شوق کله کله مورته داسې ويل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډېر خوښېږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زروچـــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خـــالۍ به د مــور او هـــمزولـــو سره د زړه راز او هيلې داسې شريکولې ۰

ځان چې مې سينګارکړه بيانو ځمه دګدر په لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازديګر په لور
ډيربـــه شم خوشحاله چـې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې څومره ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پـــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار دکورتر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې دکلي دلوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې دهغې نه به یې د بڼ دحاصلاتو دخړوبولو لپاره استفاده کوله اوهمدارنګه دباغچې په مینځ کې یې دابوپکی درولې وه کوم چې ددې بیالې په اوبو څرخیده چې دهغه د پاسه یې داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې داغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او دګرمیو څخه دخلاصون مناسب ځای ګڼل کیده٠

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالې او نورو ښایسته ګلانو سر بیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړګل به دهغو څخه څارنه کوله٠

زیړګل ددرس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونو ځمکو دخړوبولو او دڅارویو په روځنې به بوخت ؤ ٠

زیړګل د زمینداری په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې دبزګر سره مرسته کوله٠

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:
زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیرګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته بې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا دې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشی دی او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زیړګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ۰
زیړګل ته د شین خالې د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مــانــه د زرګــر د دوکــان
خیــالي پــاولــي غــواړي

سپینی لیــخې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیړګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسی ویل:
زیړګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن ځمو ږد اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وې چې ځاروی هم درنه وګې یا تږې پاته نشې ۰

زیړګل چې د شین خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم ۰

شین خالۍ چې د پلار او زیړګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیړګل د شین خالې په ټنډه پوه شو ورسته بې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم.

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پری ماتوله دسباورځې دشین خالۍ دزرګرددوکان دتـګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوړ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کلیوالي حسن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ،خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغه د ټنګ ټکور سره ځانګړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږ اوه او په زړه پوري بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تل به په خوښیو ، اخترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم به اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږ اوه او د کلي د ناپي ځوی میراجاني به د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پورته کاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست۰

د زیړګل سندرې د هغه دزړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د سندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوي لرله۰

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امسا په لاس کړه د ستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کولې چې په رښتیا به د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په او سیدونکو کې تر سترګو کیده ۰

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او دزیړګل د پام او نظرد جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ،هغې دلښته په شان جګه ونه او د کوترې په شان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورایه ولیده شین خالۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او د هغې کلیوالې سینګار او نزاکتونو ترا غیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکو کتار یې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نظریی زړګی ویوړه د ګوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیرکړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورا یه ولیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به یې د څښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خورلنډو سره په چکر شوه چې زیړګل به د اسې زمزمه کوله:

خپلو همزولو سره وتې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مازیګر وه نه
د پلو لاندې پټ کاته یې په هنر وه نه
د نجونو مینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورا یه ولیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره د اسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
په جګه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورا یه ولیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیواله جلۍ

د کلي مینځ کې د پنجو په ځوکو تلله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

د سیخکو کتار یـــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نـــظریې زړګی ویوړه د ګـــوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیر کړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

خپلو هـــمزولو سره وتـــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مـــازیګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتـــه یې په هنر وه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

یو یې په غاړه سور کمیس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زېرګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډېر خوشـــاله او هغې ته بـــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږوشیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چې څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې٠
که څه هم څو واري زېرګل دا خبره د شین خالۍ د مـور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه٠

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلروخو خبره داده چې٠
زېرګل دشین خالۍ مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالۍ مورخپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زېرګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا اوپه مورډېر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې اوکله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې٠

زېرګل ته هم د اکا فیصله ښه برېښېدلې وه او همدا وجه وه چې په ډېره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونځي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زيړګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تــــره يې د زيړ ګل فراغــــت هغه ته مبارکي وويله او دلوی خدای شکرېې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زيړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر يو حده تر سره شوه ۰

د زيړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو دازمويني لپاره به يې په خپل پخوانی درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل۰

څه موده ورسته زيړ ګل خپل د ښوونځي د دورې همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ورکړه ، د ښوونځی دوستانو هريو د تعليم د دورې خـــــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي ځرګندوله ۰
د دوی کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زيړګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زيړګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زيړګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ماپدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هـــــر صورت کـــــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار موږسره څه کوې دبلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستی مسله څنګه شي ، اکاته هم هغه د ځوانې قوت ندی پاته د بلی خو د شين خالې څــــخه لرې کيدل هم ګران دې ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه ترسره شي وګورو چې قسمت او نصيب مـــو کوم لور ته بيايې او څه راسره کوې۰

شين خالی هم د زيړګل د مساپرې ترفداره نه وه او د زيړګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړ ګل زموږ د کار سړی دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لــه موږ د سره نه کموې.

زیړ ګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به بې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــــه چې سپرلی دې شـــم ګلـــزار دې شم
راشــــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستــــــا د پــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــــه وړمه شمــــه بهار دې شم

زیړ ګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به بې ویل:

نه شتـــــه بلــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشــــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم
ته ما ته په مینــــه مینـــــه وګوره
زه دې سره لمبـــــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــا سره جـــــذبه د ه محبت زړه کې
راشــــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصـــــه سره خــــــوندکوي
راشـــــــه چې د مینې وفــــا دار دې شم

زیړ ګل چې د شین خالی جګه ونه ، هسکه غاړه اود پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به بې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــــه غاړه زیب لرې امیــــــل سره
راشـــــه چې د سپینې غــــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشــــه چې سپرلی دې شـــم ګلــزار دې شم
راشـــــه چې د بدې ورځې يار دې شــــم

ستــــــا د پـــــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمــــــــه وړمه شمــــــه بهار دې شم

نه شتــــــه بلــــــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشــــــه چې مرهم دې شـــــــم قرار دې شم

ته ما ته په مينــــــــه مينــــــــه وګوره
زه دې سره لمبـــــــــه شمه انګار دې شم

مــــــــا سره جـــــذبه د ه محبت زړه کې
راشــــه چې کاکل دې شـم سينګار دې شم

مينه د اخلاصـــــــــه سره خـــــــوند کوي
راشـــــــــه چې د مينې وفـــا دار دې شم

هسکــــــــه غاړه زيب لري اميــــــــل سره
راشــــــه چې د سپينې غـــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پايزيب دې شـم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

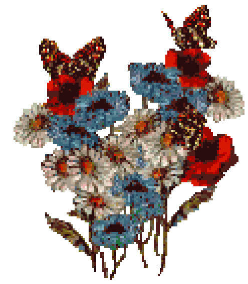

شپږمه برخه

شین خالی

زیرګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کــې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابــلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشــکلاتو او مــوانعــو په مقابل کــې د پوهــې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پــدې پړاونو کې معــقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي.

زیرګل پدې سوچونو کې دې نتیجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي.

څه موده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولــګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیتجه اعلان شوه ، زیرګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نــیتجې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړ او د خپلو نژدې دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بــې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یو ځای به د ازمــوینې لپاره درسي پروګرام په مخ بیــایي په هــمدې اساس زیرګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازمــوینې تر نیتجې پورې بــه هــر ورز د سهــار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشي او د ازمویــنې په احتمالي پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي.

د زیرګل دا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په هجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معــادلې حلیدلــې او هــمدارنــګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په رښتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړې ٠

زیړګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځي ته بریالې شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموینه په بری پای تــه ورسوله او د خپــلو خوښې د پــوهنځی ګانو په لستونو کـې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتواو لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالی اظهار بې کاوه ٠

زیړ ګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالې بیرته خپــلو کلو او بــانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری بې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کـورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله٠

زیړګل اوس د یو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځـیو تـه د بریالــتوب چانس ترلاسه کړې وې باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو نو په لیلیه کې میــشت شې ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تــلوبه څوک د کورنې جنجالونـه حلوې او د هغوی جوړیا نــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ ٠
زیړګله ځویه !
ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم ٠
زیړ ګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟
هغه په داسې حال کې چې شین خالی او د هغــه مور هم هلته نــاسته وه زیړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:
زیړګله !
هغه لږ څه غلی شو بیا یې پــه داسی حال کې چــې خپلې میرمن او شیــن خالی ته کتل زیړ ګل ته داسی وویل:
ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سرې ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مــطلب ته درســیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي ٠ زه ستا په تشویش او مشکلاتوبانــدې پوه یم ، ته زموږ لــه خوا هیــڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشې ، زموږ په کلو او بانډوکې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه مورهم عـمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیاېې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زمونږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالۍ مور هم زیرګل ته ډاډ ورکړاو وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شي۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاڅید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د ځارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالۍ نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالۍ ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف یې هـم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومني او د زیړګل دبیــلتون د زغم اوحوصلې توا ن پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څود پوهنتون په ساحه کې یې دنورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدا رنګه ملګرو یې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړ ګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل دملګرو د رارسیدو سره سم د کلي اوسیدونکو ، سپین ګیرو اودوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابۍ هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خدای پامانۍ وروسته یې رړنې او به د تړوتکې په دود د هغوی پسې وشیندلې.

زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او د ولایت د مرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل.

د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو د هستوګنې د خونو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ.

زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکې مینې کیسې زما سره شریکولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوې ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تال کې زنګیده لیونی
بیا په زړګي مې وریده لیونی

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ څیره ورته په فکر او خیالونو کې زنګید له د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بې پروا وه خندیده لیونی

هسې بې درده بې احساسه نه وه
ځما په مینه پوهیده لیونی

ما چه اظهار ورته د مینې کوه
لکه د ګل به غوړیده لیونی

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغانې څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مالت کې اوسیده لیونی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تــــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بــــې پروا وه خنــــدیده لیونۍ

هسې بــــې درده بې احساسه نه وه
ځــــما په میـــــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مــــینې کوه
لکه د ګـــــل به غـــــوړیده لیـــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مــــالت کې اوسیــــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

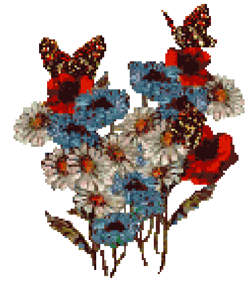

اومه برخه

شین خالې

زیږګل ورو ورو د ښاري ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نويو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کليوالي ژوند تاثيرات اوکرکتر د ورايه په سترګو کیده ٠
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پيرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنيزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیږ ګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وايي:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې٠

خو د زیږګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي٠
زیږګل د تحصیل په شرايطو کې دوخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه دا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خايه تیر نشي ، هغه ته دا جوته شـــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت اود زياره سره دي، ځـکه چې پدې لمړي او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژيو سره اشنا کيدل او همدارنګه د انګليسي ژبــه او لاتيني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې دهغو يادول په بنسټيزه توګه دهر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به يې مسلکي کتابونه متالــعه کول او دطب د علــماو د نظــرياتو سره هم اشنــا کیده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرايدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنيا د حالاتو څخه ځان خبروه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښنو ، نظریاتو اوداحزابو ترفداراونو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول.

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشریح کول او ویل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده.
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زمـوږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دي چې کولاې شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحددین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل.

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دې او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري.

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلې وه چې د ا وخت هغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي.

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هر لمانځه وروسته هغو ته دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې.

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه. هغې هر مازیګری د زیړګل د شوتلو پنډ او د ځارویو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه.

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر سترې معلومېده ، په خپل چېركت پرېوت او د شين خالۍ پــه فكر كې بې هغه وختونه په زړه شول كوم چې هغې ته بې د زرګر د دوكان څخه خيالي چارګل رانيولــې وه او غوښتل بې چې شين خالۍ ته بې د كمكې اختر په مناسبت په اختر مباركې كې ډالۍ كړي ،چې هغه وخت بې په لاره كې د ځانه سره داسې زمزمه كوله :

خيالي چارګله
ښكلى چارګله شينو جانې له دې ورمه

هغه چې د شين خالۍ تورې زلفې ،ښكلى د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو كېده نو داسې به بې ويل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دى نا
ځو مره ښايسته په غاړې پروت د زرو هار دى نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دى نا
مين بې كړمه
دا پټ كاته بې په زړګي ويشتل كوينه

زيړګل ته د شين خالۍ د بنګړو شرنګهار ډېر خوندور كاوه او د هغو په وصف كې داسې زمزمه كوله:

د شنو شنه بنګړونه ډك سپين مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې ليوني كړه عالمونه دي
ظالمې كړې دي د خيا له ډېر كبرونه دي
ستې بې كړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروينه

او د خپلې د خورږ زړګي تسل بې په لاندې بيتو كې ختماوه:

خيا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښكاريده
ځو مره ښاسته لباس كې وتې حال بې نور ښكارېده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته سور شال کليوالي بې په سر خور ښکاريده
نظره نه شي
دا افغاني لباس بې څومره خوند لرينه

خيالي چارګله

خيالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښايسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزه پري دار دی نا
مين بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګي ويشتل کوينه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپين مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې ليوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې يې د خيا له ډير کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروينه

خيالي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکارې
ښايسته سور شال کليوالي بې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس بې څومره خوند لرينه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

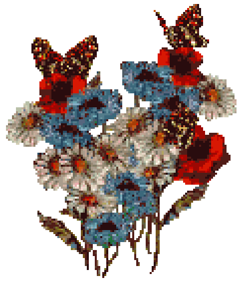

اتمه برخه

شین خالې

د شین خالې دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې ·

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغـم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده ، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلې وه چې هغه به د اونیو په رخصتیوکـې کلي ته راځې ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي·

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالې ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پــلار دې ددهقان ســره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړ ګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې و ي ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چــې د ډاکټري اول کـال ډیر زحمت پکار لري وایې که خوک په دې کال کــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکتري د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړ ګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي·
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځې، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي٠

شین خالې ددې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده دزرځانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواد ه تیاري نـــیوله ،هغې ته یې د زیړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالې احساس بې دهغې ترغوږوورساوه٠

زرځانګې وویل ٠ زه هم د خدایه دا غواړم چــې زیړګل زما د واده پورې راشي خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي٠

دزیړګل هم د لمړې سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پای ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو درخصتې لپاره تیـــاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت د خپل دخونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او دعلاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول٠

شین خالې چې د بنجاره سینګار ډیر خوښیده ، هغې ته یې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلې ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدا رنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوی لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځای کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپری د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي٠

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او دخپلو هلوځلو او زیار څخه راضي معلومیده دا سې احساس بې کاوه چې هغه څـــه چې یې پتیلې وه پـــه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضې وه خو ددې رضایت او خوشالې تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه تر لاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځې د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او دځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـــان د موټرو تم ځاې تــــه رسوي او کله به بیا په خپلو کلې او ځمکو ګرځي او دشین خالې خیا لې اوربل ته بـــه په باغچه کـــې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري٠

سهار زیړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې دسفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ اودخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتبو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او دخپل ولایت د موټرو تم ځــای ته روان شو ، د بس په تم ځای کې یې د خپل ولایت ډیــر ې اشنا خیرې تــر سترګو شــوې خــو د زرڅـانګې پلار یې دورا یه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کــې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول ·

په لاره کې زیړګل د زرڅانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړګله !
ښه شو چې ومې لیدلې ،ما فکرکاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې· هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځــوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرڅانګه او هغه بله یې مور ده ·

مور دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید مووکړ ، که د خدای رضاوي بله اونۍ د زرڅانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلي چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش دکلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دې بس د میــلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده ·

زیړګل ورته په لــمړي سر کې د خوښۍ مبــارکي وو یله اوبیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل :
تاسو بیغمه اوسۍ کاکا زه کارونه جوړوم·

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه اوپس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول·

زیړګل کلي تــه د رسیدو مــخکې د امیــن اکا په دیره کې دکلي دځــوانانو سپین ګــرو او نورو اوسیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه·
هغه ځان په چټکۍ ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلي نارینه اوسیدونکي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي اوسیدونکو د زیږګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل. پس له روغبړه زیږګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زیږګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیږګل خپل کلي والو ته داسې ویل :

درنو خویندو او ورنو !

سواد او پوهه دا هغه د خدای لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لار ښونه او حدیث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې اوس موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړي د نعمت څخه بهره مند شي.

زما د سواد اموزی استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو د ښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلي د زمان اکا لور زرځانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو اوسیدونکو د زیږګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.

استازوهم د زیږګل دا وړاندیز ومانه او د زرځانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرځانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زیږګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې دمخه د هغه د راتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره یې روغبړ وکړاو په لیدو یې ډیر خوشاله شول.

شین خالۍ هم د غرمې ډوډي تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډي یې نوشجان کړه.

د شین خالۍ مور زیږګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟

زیږګل ورته په جواب کې وویل :

موري بې زحمته سرې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضي یم ، ښې نمري مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ،تاسې بيغمه اوسې ما بايد زحمت ويستلې واې.
د کاکا ناوې وويل. شکر چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې ده تل خوشاله او برياى اوسى.

شين خالى هم د زيړګل په برې خوشاله وه ،پس له دوه دې زيړ ګل د شين خالى سوغاتونه د بيکه راوويستل او ورته يې په ډيره مينه ډالې کړل او همدارنګه د کاکا ناوى شال يې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګى هم ورکړه چې اکا کورته راشې او هغه ته يې پر سر وتړي چې هغو هم د زيړ ګل سوغاتونه په ډير خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه.

پس له څو شيبو خوږو کيسو او خبرو شين خالى د زرڅانګې د واده خبر زيړ ګل ته ورکړ او د هغې دا هيله يې هم ورته وويله چې واده ته به يې ښکلى شعر جوړوي چې بيا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې.
زيړګل دشين خالى دا هيله ومنله او خپله شړې يې تر خان چارپيره او د داما ن ځمکو ته د اکا د ليدلو په مقصد ووت.
زيړګل د دامان ځمکو ته نژدې په يوه وړه غونډې کيناست او داسې زمزمه يې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شين خالى نژدې خورلنډه وه او زيړګل ته يې ورور ويلى وه زيړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هيله لرله:

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايې شوه نوى بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل يې داسې تمثيلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختې لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوې ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کور دې بختور شه خور اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بلېږي پاک الله يې شي قريب
وې دې په امان کې افغانې ښکلې بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنـــا دې شه طبـیب
اور یې چې بلـیږی پاک الله یې شــې قریــب
وی دی په امان کـــې افغـانـي ښـــکلی بشر
پـل دې بخـتور شــه ناوې پـــل دې بخــتور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه برخه

زیړګل ته د دوۀ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغوسره کور او کلي شې او همدارنګه د اکا سره د کـرنې او مالدارۍ پـه برخه کې مـرسته وکـړي او خپل د راتلونکي ژوند د ملګرې شین خـالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کـولو لپاره د هغې په چوپړ کې وې٠

شین خالۍ د زیړ ګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خـورلنډې زرڅـانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار او سي ځکه چې زرڅانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرڅانګې د پلار نژدې مرستندوی وی٠ زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرڅانګې د پلار سره مرسته وکړي٠

مانښام کله چې زیړګل څاروي د کلا انـګړ ته راوستل نو په شین خـالۍ یې غږ وکړ چې څاروې په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي٠

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څاروې په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلـو پنډ د وچو وښو تر څنګ تـراوږې ښکـته کړ او لور یې د دیوال په د رز کی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګـډه کـړه او د څـارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتلـه پکې راوړې وه و څنډه او د کـور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست٠

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود٠

یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغـله او شین خالۍ د هغو مخـې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوډکې پیالې کیښودلې.

زیړګل د تورو چایو څښکل عادت درلود ،مګــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چــایو څښکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډیرې دي خو شین خالۍ بیا دومره سر پرې نه خوږ اوه هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیرنه درلو د ،څــه چې به تیار وه هغې به څښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه.

زیړ ګل د چای اخــري پیاله پــه سر وا ړولــه چې د کــلي د ملا د الله اکبر آ واز پـــورته شو ټــولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړ ګل څادر او اکایې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کــلي کې د ماښام لمانځه ته د کلـې اوسیدونکي حتمي جــومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ږیري او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ټــول دکار او غریبۍ لپاره د کــلي څخه بهر وتل ، ځوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کــړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها د کور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چــې په خپلو کې بــې راشه درشه لــرله او همیش بې بنډار جوړ وه خو ددی بنډارو ترڅنګ د کورد کارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلي او نور ډیر مصروفتونه وه چــی د کور ښځو هم په ډیـر زحــمت او کــړاونو ورځنـــۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرخانګې پلا ر، زرخانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زیړ ګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرخانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمي کې وه پــدې توګه په کلـې کې د دې دوؤ کورنیو تک راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیر ؤاو ښې اړیکې یې ساتلې.

زرخانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پــه کورکې خپل پــلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـــوست او خپله تور بـخنه شړی یې تـر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرخانګې د پـلار سره یې روغبړ وکــړ او هغه تــه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه او دکور په انګړ کې ورته ځای برابر کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالیۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل٠
د روغبړ نه وروسته شین خالیۍ د چای د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرڅانګې د واده په اړه پیل کړې٠
په پیل کې د زیړګل آکا د زرڅانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛
لعل میره !
څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟
د زرڅانګې پلار ورته پـه ځواب کې وویل:
آکا ، که رښتیا راباندې وایې مامله خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څــه هم د زرڅانګــې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې ؤه، خـو کله چې زه خبر شوم ما د زرڅانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چـې زرڅـانګه زموږ یو ائینی لور ده ، موږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که مـوږ په څـوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغـو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چی دا خبره ما د زمانخان سره هـم شریکه کـړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نــه غواړم چـې پدې بـرخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانـخان آکا دې هم کور اباد وي پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویــل چې دا زموږ او تاسو د خوښــې او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هــم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هیله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکـوی مـوږ د کلی رسم او رواج نــه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه مـوږ خپله هـم دا تکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درنښت تر سره شې٠

د شین خالیۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟
لعل میر ه آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟
د زرڅانګې پلار ورته په جواب کې وویل:
هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې د جمعې په ورځ که دخداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکـا ، زیړګل او تـاسو سره د مشورې لپاره راغـلی یم ترڅو د واده پــه تنظیم کې له ما سره برخه واخلیۍ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدي ډول لعل مير آکا ، زيړګل ، او د شين خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پايلې ته سره ورسيدل چې د ښځو مراسم دې د زرځانګې دوی په کوراو د نارينه و لپاره د شين خالۍ دوی په کورکې ځايونه برابر شي اوميلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ٠

کله چې د زرځانګې پلار د زيړګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنې وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ٠
زيړګل هم خپل ځادر په اوږه کړ، لور او بيل يې واخيست اود باغچې په لور روان شو ٠هغه د زمانخان اکا ځوی يا د زرځانګې کوژدن ا باسين له وړکتوب څخه پيژنده ، هغه به هميش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځيده ٠ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزيړګل څخه شين خالۍ هيله کړې وه چې دزرځانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زيړګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې يې ډالې کړي ، زيړګل د هغې کلېوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هيله لرله:

ناوکۍ ځومره ښه ښکاريږي
په ناز همزولې يې ګډيږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زيړګل د هغې ښکلااو حسن بې داسې تمثيلوه:

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو مره ښايسته د غاړې هارېي طلايي ده
د شملـه دارهلـک ښادي ده

دا باسين او زرځانګې د نيکمرغي لپاره يې داسې هيله لرله :

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــور و ښانه لکه لمر شه
دا زموږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخر کې يې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګـــل او عندلـــيب شه
اوسې خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـله دارهلک ښـــادي ده

ناوکۍ ځو مـره ښه ښکاريږي
په ناز همـــزولې يې ګډيږي
د هلک کورپـــرې ابـــاديږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شملـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده
څومره ښايسته د غاړې هاريې طلايي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګــل اوعندلــيب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمــله دار هلک ښــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرڅانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړ ګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه٠

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرڅانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا رونبانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې يې ترې کار اخيست له ځــانه سره راوړي ؤ او د پخلي لپاره يې ځو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه يې پــه لويو او ورو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره يې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه يې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري ۰
په رښتيا سره هم ټولو کليو الو او د واده ميلمنو ته ميلمستيا او هغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار او منډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي ۰

ګلاجان او نورو د آشپزې ګـروپ سهار دوخته د کلی د نــائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونو د پخولو کار پيل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٬ بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای ۰
مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ږيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل ۰

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډۍ به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د يري په لور د سيل لپاره تلل ۰
کله چې د ډوډۍ پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې ۰

د کلي او ميلمنو په خيروکې د خوشالی روحيه دورايه څرګنديده او ښايسته ګڼه ګوڼه وه ۰ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ او بيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خــاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کــلي او سيمی د خــلکو تر غــوږ شو ۰ سازيانو په وار سره دبهاړي، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جــوګ پــه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډی ،چــاربيتې،لوبې ، بګتی او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانو ته اورو ل ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې وروسته زيړ ګل هم د شين خالۍ د خور لنډۍ زرڅانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نـورو مـراسمو ورستـه د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل۰
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغـلاست ووايه او د هغه څخه يې هيله وکړه تر څو ددوۍ د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه څخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه اود دې سندريې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ۰

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د اباسين هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپـکړول او د واده فضا نور هـم توده شوه۰ زيړګل يو څو نورې سندرې وکړې او ورسته بې د دوستانو د تشويق څـخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست۰
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه پـه احترام او عزت رخصت او د اباسين دواده خـوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه۰

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديـګر ډولۍ جوړه شوه اودکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول۰
کله چې ورسيدل دکلي ملا د سپين ګيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرڅانګې شرعې نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو پـه ګڼه ګوڼ کـې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه۰

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده پـه فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالۍ په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کـې درتـه ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګــلو سیــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره ګدې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښاپیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به مني جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

زما د پاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفا لاس به راکوې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګینو، باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانه به ساتې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

ترخو پدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

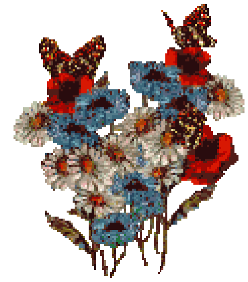

يوولسمه برخه

شين خالې

د زيړګل د دوو اونيو رخصتي په ختميدو وه، خو دکـلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدنې شين خالې څخه بيا لرې کيدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره بې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هيله دا پتئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هيلې مازيګر بې خپل داړتيا وړ شيان راټول او په سفري کڅوړه يا بيک کې ځاى پر ځاى کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زيړګل د اکا ،کاکاناوې، شين خالـې او دکلي نژدى انډيو الانو څخه خداې پامانې اودوعا ترلاسه کړه اودولايت دمرکز په نيت روان اوبيا دهغه ځـايه په بس کې له څوساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون ليليې ته ورساوه٠
کله چې ليليې ته ورسيد ، د خونې انډيولان او يوشمير همصنفيان بې هم دهغه تر مخه د رخصتې څخه راغلې وه چې دزيړګل په ليدوله ځايه پاڅيدل او دهغه سره بې تو د روغبړ وکړ٠

زيړګل لمړى خپل کالي په الماري کې ځـاې پر ځاې او بيا بې خپله بستره او الماري تر نظره تيره کړه او تر هغه وروسته دخونې د انډيوالانو سره ددوو اونيو د رخصتيوخاطرې شريکې کړې چې د دوى دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زيړګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسها ر دخپلې پـوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلينو سره يو ځاى بې په درسونو پيل وکړ٠
زيړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدريسي څانګې څخه دنـوى سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عيار او ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتيب زيړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپيريال او محيط کې د نوو درسونو ، استادانو، سياسي او ټولنيزو مسايلو سره آشنا کيده چې پـه هغه وخـت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونو جريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفو ته ځوا نان جلب كړي۰
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګيرۍ او نظر ياتو لپاره كار كاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړۍ كې دخلكو اوحكومتونو سيا ستونو په اړه هرې ډلې خپل نظريې څرګندولې۰
اكثرا دا بحثونه په وطـن او نړيواله كچې د فقر،بدبختۍ او بيعدالتۍ په مدار څرخيدل ۰

يوې ډ لې به د يـوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلـې سياسي موضوع ګيرۍ څخه دفاع كوله۰ ددې حا لت څخه دا سې معـــلوميده چې مختلفو پا رټيوا وګوندونو دځوانانو په مينځ كې دخپلو صفوفو د تـقويې په مقصد جـدي كار پيل كړي وه۰ دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن كې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو كې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن كې ديوې عادلانه ټـولنې د مينځ تـه راتګ پـــه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلو علاقې وړ پارټۍ او تنظيمونو كې تنظيمول۰

ځينو بيا د اسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پــه وطن كــې د اسلامي اصولو دتطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بـلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يــې اسلامي اصولــو دنه مراعت كيدو دليل باله او خلک يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكو كې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد ناري پـــورته كړی وې۰

ځيني نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن كې د طبقا تی ژوند موجوديت باله او داسې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير وركړو ، اوپه وطن كې دعادلا نه اوانساني ټـــولنې د راوستلو لپــاره كار وكړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري رابلل۰
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفدارو چې د مايوستانو په نامـــه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد كې څرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټي افـــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته رابلل۰
پـــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول كې محصلينو دداسې بـــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكو اوسپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره د سياسي پارټيو صفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن كې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب اېښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې پــه مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقــسیم او دنفاق اوبدبختی کندې ته ګذار کړل٠
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پتیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژۍ ګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل ٠

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نورو بادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې ریښتیني احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو پــه خلاف وي ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره میــنه لرله او د نیکونو تاریخي کارنامو او لاسته راوړنو تــه په درنه سترګو کتل او دغلیمانو شوم اعمال یــې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې پــه شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مــو د خاپـــــوړو کلی کــــور دی
دا مو د نیکـــــو د تــــورې زور دی
ورک به شي غلیم چې مــخ یې توردی
سر به ترې قربان کــړم د بـــــدن سره
مینه مــــوږ لرو دخپــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستــــان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هـــوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبــــلان د باغ او بڼ سره
مینـــه مــــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــــوږه خـــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسیـــان لري
لوی احمد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به یې شـــــاړې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــــان دی

او دګران وطن افغانستـــــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونو نه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــــــورئ هرات دی که لغمــــــان
یا که ننـــــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــــان
غرونه یې ښه ښـــکاري د معدن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود او بــه خـــــــوږې لري
سیند د ارغنــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینـــــد څه نخرې لري
جـــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمــــوږه افتخــــار دی
دې کې موعزمت د نيـــــکه پلار دی
دا د افغــاني کلتـــوريادگـــار دی
لاس په گريبان گرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير گـــران دی
دا زموږه خـــــوږ افغانستــــان دی

گران وطن

دا مـو د خاپــــوړو کلی کــــور دی
دا مو د نيکـــــو د تـــوري زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بــــدن سره
مينه مــــوږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير گران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستــــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان گرځي
هلته په ځنگلو کې يې زمريان گرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان گرځي
مست يې بلبــــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مــــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير گران دی
دا زمــــوږه خـــوږ افغانستـــان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتــــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مينـــــه موږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستــــان دی

وګـــــورئ هرات دی که لغمــــان
يا که ننـــــګرهار دی که جـوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــان
غرونه يې ښه ښـــکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدې ډېر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دی

وايي هريرود او بـــه خـــــوږې لري
سيند د ارغنـــــداب ځګې ځپې لري
ګوره د کنړ سينــــد څه نخرې لري
جــــوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په مـــــوږ باندې ډېر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــان دی

دا وطـــن زمـــــوږه افتخــــار دی
دې کې موعزمت د نيـــــکه پلار دی
دا د افغــاني کلتـــــور يادګار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينــه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګـــــران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستــــان دی
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

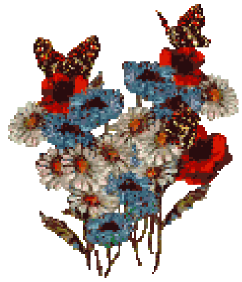

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیړګل ته د پوهنتون چــا پیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چـې هــره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندۍ او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایې پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیړګل لرې والي زورولې د زیړګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خور لڼۍ زرڅانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیړګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرڅانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عــالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناو نشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلڼو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیره لږه وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایې پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي.

په همدې ترتیب ژوند خپل پړاونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړ ګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې ۰

زیړ ګل لا د خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال اودهغه صحي حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو دهغه د مرګ احوال د زیړ ګل تر غوږو ورسید ۰
زیړ ګل ددې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـــاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ۰

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـــو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږي او انسانان پدې کې هیڅ نشې کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي۰
زیړ ګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـــې او د پوهنتون د لیلیې پـــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړ ګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله۰
ماښام د مراسمو ورسته زیړ ګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او د شین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ۰

زیړ ګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یوا ځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړ ګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس اوتحصیل اودهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــیار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې یې ورته مشوره نه ورکوله او د یو معقول تصمیم نیول یې ورته توصیه کوله٠

دزیړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه یې په الماریۍ کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم یې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازیګر د لمانځه لپاره یې تیاري ونیوله ، اودس یې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته یې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه٠

پا که ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وي او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ریا کاران دي٠

عزت یې شي نصیب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پــه هــغه چا چــې د ریا پــه لیارې سم دي

پاکه خدایه !
ژوند په تیریدو دي خو سر لوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي٠

تیــرېــږي قافلــې د زمانــې نــن او ســبا کــې
سر لوړي به وي څـوک چــې د الله پــه لیارې سم دي

لویه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پیدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي٠

انســان لــري ډیــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زیبیږي ورته کــړه چــې د عقبا پــه لیاري سم دي

الهي !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدايه په خپل دربار کې قبول وګرځوې.

زاهـــد پـــه عــبادت رسي دزهـــــد مرتبې تـــه
سجـدې يې شي پخې چـــې درضا په لياري سم دي
سخي پـــه سخاوت بانـــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـــه وي ځوک چې د سخاپـــه لياري سم دي

الهي !
ژوند عبث تيرول متاع نلري او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پايه د مصطفی ص دپاکې او سمې لارې پيروان او صادقه مومنان وګرځو.

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يـــې څـــه ده
پيـــرو د سمې ليار د مصطفی پـــه لياري ســـم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه هميش برخوردار ه او سو.

درګا تـــــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يـــم
مطلب ته رســي ځوک چـې د دعا پـــه لياري سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پـــه هـــغه چا چـــې د ريا پـــه لياري سم دي
تيـــر بـــړې قافلـــې د زمانـــې نـــن او ســبا کـــې
سر لوړي به وي ځـوک چـــې د الله پـه لياري سم دي
انســـان لـري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقـــه
زيبيږي ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي
زاهـــد پـــه عــبادت رسي د زهـــــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجـدې يې شې پخې چـې درضا په لیارې سم دي
سخي پـه سخاوت بانـدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـه وي څوک چې د سخاپـه لیارې سم دي
ژونـدون هسې عبـث چې تیروي متاع یـې څـه ده
پیـرو د سمې لیار د مصطفی پـه لیارې سـم دي
درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پــه دعا یـم
مطلب ته رسـي څوک چـې د دعا پـه لیارې سم دي

****

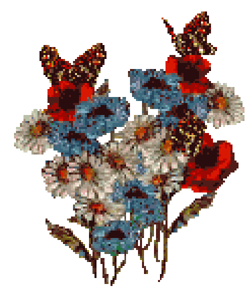

دیارلسمه برخه

شین خالۍ

زيړ ګل ورو سته له ډير غور، دملګرودخر ګندونواو مشورو څخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې دشين خالۍ او دکاکا ناوې يوازې پرېښودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پرېږدي او د پوهنتون په نږدې سيمو کې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولـي اودلته نوی ژوند پيل کړي تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شيـــن خالۍ اود هـغې دمورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې دهغو څخه له نږدې نه څارنه او لا س رسی وکړي ۰

زيړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخونې ملګرو ډيرې مرستې وکړي ،کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيوکې يې يولوې بس موټرپه کرا کړ او دزيړګل سره يوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدارنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره دهقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو د څارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړي٠

کله چې د زیړ ګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکې زاړه ،ځوانان ،ماشـومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلـې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خودشین خالۍ خورلنډو اویو شمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره دکلي والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده٠
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غــمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوربې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روڼې اوبه په هغو پسې وشیندلې٠

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوواوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړني تړه بلکه خوړې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې٠
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټې وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې٠
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړی، لیچی٠څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حــبوبات د نژدې پلورنځیو څخه تر لاسه کیدې٠ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ٠
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښاري ژوند سره اشنایې تر لاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول٠
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلی په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود٠

په همدې ډول زیرګل خپل تحصل تر شپږم کال او بـــیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکتري دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مـــرکز کې تیر کړل چې بیا زیـــرګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او پـــه لوړه کچه د طب د پوهنځي دفراغت دیپلوم تر لاسه کړ٠

زیرګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیـــدل چې د خپلې کوژدنې شین خالې سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو او عزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي٠

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیرګل ،شیـــن خالې او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونـــه جګ او د لـــوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروستـــه په خپـــلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو٠ کلو او بانډو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول٠
زیرګل ، شین خالې او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي تـــه د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول٠

یوه اونی وروسته زیرګل ، کاکا ناوې ، شین خالې او خورلنـــډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازارته د واده دخرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیرګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر توکي په خرید کې د شین خالې او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه٠
کله چې زیرګل دواده توکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلـــیوالي ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محـــفـــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زيړ ګل چې د شين خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستايله:

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت او ستړيا داسې تعريفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو او ستړيا کـــې
دا ټول جار او جنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

زيړ ګل په ژوند کې د يو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ويل :
ځوک ناست دی غمازي کا ځوک د ښکلو سودا ګردی
د ا ژوند او کارو باريې شوق او شور سره مزه کا

او د خپلې شين خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې ديار قد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخر کې يې د خپل مينې شين خالۍ په ليدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
ديدن ته چـــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفـــل چې د يارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترېيا کــې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

ځوک ناست دی غمازي کا ځوک د ښکلو سوداګر دی
د ا ژوند اوکارو باريې شوق او شور سره مزه کا

ځواني چې مې د يار قد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

ديدن ته چــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

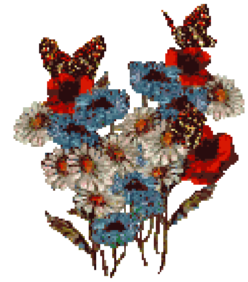

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شين خالۍ

ډاکترزیرګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخونې څخه د واده داړتیا وړ وریــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څارویو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ وری حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه۰

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلي وه او هم د ښځینه میلمنو لپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډ کې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې دپخلي کارونه هم ترسره کیدل ځاې بر ابر کړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند ر غــاړي سړ ه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړې وه او د کلا بهر یې ورته ځاې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه۰

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیرګل او د کلي اوسیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځاې ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه۰ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانو به د میلمنو خیال ساته۰

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربیتې او داستانونوپه ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرگه کيدل ·
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرڅانګې پلار لعل ميرآ کا په کورکې چې د ښځينه ميلمنو لپار تياري نيول شوي وه، د شين خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کيد ل ، چې د شين خالۍ خور لنډو د کلي ښځواونژدي دوستانو سره ددا ريا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله ښه ورکړې وه·
په همدې ترتيب ټنګ ټکوردشپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کليو ميلمانه ورو ورو په رخصتيدو شول·
سبا د چاي اوسبا نـاري وروسته دکلي ملا ، سپن ګيری، نـژدی دوستانواو مشرانو په ګډون د ډاکتر زيړګل او شين خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې دنکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زيړګل ، شين خالۍ او مور ته مبارکی وويل شوه ،حاضرينو په ناوی او ډاکتر زيړګل نقل ، پتاسې او ميده پيسې وشيندلې. او سازيانو بيا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې دکلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزيدلې وه·

مازيګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل ميرآ کا کورته لاړل او ورسته له يو لړ مراسمو شين خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحاليو په بدرګه راوستله چې په همدې تريب ډاکتر زيړګل او شين خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هيلو او ارمانو ته ورسيدل·

د شين خالۍ او ډاکتر زيړګل لا د واده شپږ مياشتې نه وې تيرې شوې چې په هيواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرخ شوو د افغا ن او افغانيت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډير بې ګناه خلک بې شهيدان ، معيوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زيړګل ، شين خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پايله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول·

ډاکتر زيړګل اوشين خالۍ ته پس له څو مياشتو په مهاجرت کې خداې يوه لور په نصيب کړه چې ښايسته نوم يې پرې کيښود او ښايسته لکه دخپل مور شين خالۍ ښکلې نجلکۍ وه·
زيړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سيدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډيرو انديښنو دې پايلې ته ورسيد چې په هرډول وې ځان له دی بدحالته وباسي چې پس له ډيرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شين خالی اوکاکا ناوې سره ځان اروپايي هيواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډیرو پښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت یا اوسیدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زیړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په یو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډیر شمیر هیوادوال د پوهې ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې دملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زیړګل او شین خالې د ژوند کیسه ددې خبرې یوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده .
زیړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمــوږ د کلي هغه کور
هغه ختین دیوال کې لور
هــا نغرۍ د لرګــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :
د کور په مینځ کې وه بیاله
هــا د انګــورو ښه چیله
پکې یو ښکلي شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:
ښکلي باغچــه دمیلمنو
دخــنه ورو شــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسي بیان کوي:
چا ترینه ویوړې دروازې
هم بې کړکۍ ماتې ښیښې
نـــې د تنور خـــیژې لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې بې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آباد
دغـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بيا شــــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زمورږ د کلي هغه کور

زمـــورږ د کلي هغه کـور
هغه ختين ديوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس بې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه دميلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښی او بدو شپو
اوس راته پاته دی پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويورې دروازې
هم بې کرکۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنورخـــيژي لمبې
اوس لوتې لوتې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربـــه موږ ستا يو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
يو زوريدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنياد
افغاني بيا شـــوکـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه ۰

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنـو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یـو نوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوي۰

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خـېړنیز ،علمي او ادبـي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر بې دشاعر د خیـال ددنیا څـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی۰

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهــمزولــوسره نـن دمــازدیګرپه لور
ډیربــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مــامــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، لیکوالانو او خوږژبي هنرمندانــو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپو څخه ساحل ته د رسیدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو د هغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صیب په ګوتو کړي تر او سه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبیا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان لیکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي .

پدې اثر کې هغه حساس او په زړه پورې ټکیو ته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خیال او فکر ته کــوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوریدونکو نه شو کولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته عــلمي نسخه لیکلی او هغه نـــامرئی او مجهوله غـــوټه یې په ډیرروښانه ډول پرانیستی ده چې د شعراو ادب په دنیا کې یو نوې بدلون ګنلای شو. دبیلګې په توګه د شین خالی ناول چې یو انځوریزه او د شاعر ریښتینی داستــان د ی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدودیتونو ، رســم ، رواج او کــلتوري بندیزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی د ی.

د ښاغلی سمیع الدین افغانی په دی اثر کــې اصلي هیــرو او اتل نــه شو کولې چې حقیقت په اصل رنګ بیان اومجبوریتونو دده شعر اوداستان د خیال او فکر په ټال کې انځور کــړي اویا داچې یو سلسله محدو دیتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصویروي ، لکه چې وایې:

راشــه چې سپرلی دې شـــم ګلــزار دې شم
راشـــــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستـــــــا د پـــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــه ورمـه شمــــه بهار دې شم

یا وائي:

نه شتــــــه بلـــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم

ولې افغاني صیب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او دیوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خیال اوفکرتــه د عمل جـــامه ور په ځان کــړي اوحقیــقي انخور اوتصویر

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریـدونکو تـه ور پـه لاس کـړي، لکه د شـیـن خالیـ کـوژدن زیړګل چې د هغې پـه وړاندیز او خوښه د شین خالیـ د خـورلنډې زرڅانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښي پـه شپه کې بې پـه خپل خـوا ږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپـې دې د برات شــه شـه کلـــونه دې اختر
پـل دې بخـــتور شــه ناوې پــــل دې بخـــتور

پل دې بختور شـــه ناوې مـیـنه کـې دې کورشو
نوې اشنـایي شـوه نـوی بــــل د میـنـې اور شو
ستا د حسن شـــمعه چــې روښانه پـه هـر لورشو
حســن دې ښـکلا دې چــیرې مـه شـــه د نــظر
پـل دې بخـــتور شــه ناوې پــــل دې بخـــتور

هو ! که زمونږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تــک لاری پر بنسټ خپل اشعار د قیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنـډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جـسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګیـ بې خونږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز ،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالیـ کړي۰
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم پــه ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شــي او هنر مند ورتــه په خونږ اواز، ښکلې کـمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکــړي لکه د افغاني صیب دا لانــدې شعر چې د وطن او پرګنو تکړه او خونږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی او لـرا او بر پـښتونخوا او ټــولو افغـانانو د خوښی محافل رنګینوی او اوریدونکي بې په شوق ، او احسا س اوري او خوند ترې اخلي۰
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زمونږ پــه ګران هـیوادکـې بلکه په نړیوال کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبـو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستـــا پـــه اننـګوکې
چــې د چـا دوینــې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د پــــاکــې مــینــې
حقیقت پــکې ځــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مـــا ویل زه دې لیـــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مـــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربـــه شم ګدر ته
مـــا ویـــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په څنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤولیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکوته یې په ډیر درناوی وړاندی کوم .
زه افغاني صیب ته د لوی خدای لـه دربـاره د سلامتی او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅونورهم د شعر اوادب په برخه کې نوي اوپه زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والـو ته ئې وړاندې کړي.
همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعـرانـو اوصاحب نـظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې ددې لیکنې د لا پیاوړ تیا او غنــې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې.

ومن الله تـوفیـق
نجـم الـدین سعیـدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
بروول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library